

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Utbildnings- och forskningsnämnden för lärarutbildning
Lärarprogrammet, examensarbete 10 poäng

En studie om unga gymnasiekvinnors syn på kvinnlighet

Robert Svensson

Institutionen för genusvetenskap

Nya lärarprogrammet LAU350

Handledare: Lisbeth Lewander

Examinator: Anna Nordenstam

Rapportnummer: vt-06-1800-02

Abstract

- Arbetets titel:** En studie om unga gymnasiekvinnors syn på kvinnligt
- Arbetets art:** Examensarbete i det allmänna utbildningsområdet för det nya lärarprogrammet
- Sidantal:** 17
- Författare:** Robert Svensson
- Handledare:** Lisbeth Lewander
- Tidpunkt:** Vårterminen 2006
- Bakgrund:** Mitt intresse för genus och i synnerhet av unga kvinnors syn på den mediala produktionen av kvinnlighet samt det allmänna betraktandet av unga kvinnor och män som olika samhällskategorier anser jag är viktigt att ha studerat för att bättre kunna förstå unga kvinnors livssituationer och på så sätt bli en bättre lärare.
- Syfte:** Syftet med studien är att undersöka hur unga kvinnor på gymnasiet ser på kvinnlighet. Detta för att få insikt i betydelsen av genus d.v.s. hur unga kvinnor upplever sin situation.
- Slutsatser:** Att unga kvinnor var medvetna om och påverkades av den idealbild av kvinnlighet som fördes fram i medierna var tydlig. Dock ansåg de unga kvinnorna att denna bild var felaktig samt att det genetiska arvet inte var det centrala utan att det var hur man socialiserades d.v.s. uppfostrades. De unga kvinnorna ansåg inte att kvinnor och män bör betraktas som olika samhällskategorier, även om biologiska skillnader fanns liksom skillnader mellan unga kvinnor på olika gymnasiala inriktningar eller program. Jag anser att det är viktigt att man som blivande lärare är medveten om unga kvinnornas situation och aktivt arbetar för jämlikhet i klassrummen.

Innehållsförteckning

1. Ämnesval.....	1
1.1 Syfte	1
2. Forskningsöversikt och teoretiska utgångspunkter	2
2.1 Forskningsöversikt	2
2.2 Den mediala produktionen av kvinnlighet	2
2.3 Pressens historiska framställning av kvinnan.....	2
2.4 Allmän kvinnohistoria.....	4
2.5 Kvinnohistoria i Sverige.....	5
2.6 Kvinnlig identitet och genus	6
2.7 Forskningsfrågor	7
2.8 Frågeområde.....	8
2.9 Intervjufrågorna.....	8
3. Metod och Material	8
3.1 Metod och etisktmedvetenhetsavsnitt	8
3.2 Avgränsningar	9
3.3 Källkritisk bedömning.....	9
4. Resultat/Empirikapitel.....	10
4.1 Upprepning av frågeområde.....	10
4.2 Behandling av empirin – redogörelsen.....	10
4.3 Variationer i materialet - analys av intervjumaterial.....	12
5. Slutsatser och kommentarer	17

Käll- och litteraturförteckning

Bilaga 1 – djupintervjuer

Förord

Jag vill här tacka min handledare Lisbeth Lewander vid Institutionen för Genusvetenskap vid Göteborgs Universitet vårterminen 2006 för tips, stöd och idéer under skrivprocessens gång.

1. Ämnesval

Anledningarna till att jag valt att skriva om unga gymnasiekvinnors syn på kvinnlighet är flera. Primärt så handlar det om att jag i min kommande lärarroll finner det viktigt att försöka få ett så jämlikt klassrum som möjligt. För att kunna göra detta tror jag det är viktigt att man som lärare kan sätta sig in i unga kvinnors livssituation i så stor utsträckning som möjligt. Att vara medveten om att unga kvinnor i stor utsträckning påverkas av den idealbild av kvinnlighet som medierna målar upp är viktigt att ha klart för sig. Att denna idealbild skapades av medierna och avspeglade samhällsklimatet var jag sedan tidigare medveten om, men att den mediala produktionen av kvinnlighet var så omfattande hade jag ingen aning om, och ville därför fördjupa mig i detta. Vidare så har vi i tidigare kurser inom det allmänna utbildningsområdet delvis behandlat begreppet genus, där vi fått lära oss att genus betecknar kulturella föreställningar mellan könen. Att genusforskarna frångått föreställningen om att skillnaderna om könen endast var biologiskt betingade och på senare tid börjat diskutera hur samhället och kulturen påverkade relationerna mellan könen fann jag också det väldigt intressant att studera. Således fann jag det spännande att på egen hand undersöka detta fenomen genom att utföra djupintervjuer med unga kvinnor som gick sista året på Samhällsvetenskapliga programmet. Det jag ville veta var således hur de upplevde sin situation, där dels den mediala produktionen av kvinnlighet var av intresse samt om de unga gymnasiekvinnorna upplevde att de biologiska skillnaderna var av central betydelse eller om det fanns andra faktorer som påverkade hur man blev som individ.

Som jag tidigare nämnt så tror jag att jag kommer att ha stor nytta av den här studien i min framtida profession. Då jag skall undervisa hela mitt kommande yrkesliv och skolan är bland de viktigaste samhällsinstitutionerna så tror jag att mina möjligheter att förändra stereotypa könsroller efter min utbildning blivit större. För att kunna förändra är det viktigt att man vet hur stereotypa samhällsmönster som rådande könsroller är ett uttryck av förhåller sig och därifrån försöka reformera och förändra detta. Mitt mål i min kommande profession är att skapa ett fullständigt jämlikt klassrum. Med detta avser jag ett klassrum där unga kvinnor och män behandlas lika och får klart för sig att de duger som de är gällande utseende och intressen samt att de primärt går i skolan för att inhämta kunskap och ej för att cementera rådande könsroller eller hierarkier.

1.1 Syfte: Unga gymnasiekvinnors syn på kvinnlighet

2. Forskningsöversikt och teoretiska utgångspunkter

2.1 Forskningsöversikt

Då det gäller forskningsöversikt så har mycket allmän forskning kring genus bedrivits. När forskningsinriktningen inom skolans värld så har främst denna varit koncentrerad på barn i de lägre åldrarna. Då min studie primärt riktar sig mot unga kvinnor på gymnasiet så finns inte mycket sekundärdata i form av litteratur att tillgå. Jag upplevde dock ej detta som ett så stort problem i och med att dessa unga kvinnor alltmer upptas i vuxenvärlden och på så sätt kan betraktas som kvinnor. I och med att samtliga informanter var över 18 år lämpade det sig använda generell information om bl.a. den mediala produktionen av kvinnlighet vilket jag gjort nedan.

2.2 Den mediala produktionen av kvinnlighet

Den moderna människan föds in i ett mediesamhälle. Massmedier¹ har fått en sådan central roll för individen och samhället att det är svårt att föreställa sig vår samtid utan dem. De flesta människor i Sverige kommer på ett eller annat sätt dagligen i kontakt med något av våra vanligaste massmedier, tv, tidningar och radio. Att medier har en sådan central roll innebär att här produceras föreställningar om vad som utgör eller bör utgöra ”kvinnligt” respektive ”manligt” och hur vi skall förstå dem i förhållande till varandra. Publikens delas in i kategorier bestämda av deras kön och av mediernas idéer om vad detta kön innebär. Detta ständiga definierande skapar en medial produktion av genus där antaganden om vilka vi är styr vad som talas om och hur. Detta är särskilt tydligt i veckopressen där publikens kön är och alltid har varit det som styr innehåll, utformning och tilltal (A Hirdman, 2001, s.8).

2.3 Pressens historiska framställning av kvinnan

Karakteristika för den tidiga veckopressen d.v.s. den mellan mitten av 1800-talet fram till första världskriget är att den i våra ögon kan betraktas som bildfattig. Bilderna utgjorde dock för dåtidens människor en stor del av lockelsen och många av veckotidningarnas titlar har med benämningen illustrerad just för att framhålla att tidningen är uppbyggd likt en nyhetstidning med dokumenterat material (Ibid).

Det är först runt sekelskiftet som fotografier långsamt börjar ersätta illustrationer i både s.k. tabloid som veckopresstidningar. Fotografiet kan kopplas till en rad traditioner, det som sammanbinder dem är emellertid kroppens centrala plats, vilken i synnerhet uppenbaras inom den massproducerande pressens veckotidningar. Inom den tidiga veckopressen var bilderna det primära och texten fanns endast där för att förklara bilden. Den tidiga veckopressens bilder var ofta känsloladdade bilder som hade en halvt berättande, halvt litterär kvalitet och som ofta beskrev en historia i ett dramatiserat fruset ögonblick. Under mellankrigstiden expanderar veckopressbranschen på bred front och en mängd nya tidningar etableras. Något som framhålls i tidningarna är artiklar om filmstjärnor, mode och hjältebragder. Även om den fotografiska bilden blir allt viktigare och får ett större utrymme dominerar fortfarande de tecknade illustrationerna. Under mellankrigstiden så sker även en förskjutning av hur kvinnan framställs. Tidigare så dominerades tidningarna av äldre män i det offentliga livet vilket också kallades för ”*idols of production*” medan tidningarna under mellankrigstiden fylldes av unga kvinnliga skådespelerskor och filmstjärnor som kom att kallas ”*idols of consumption*” (A Hirdman, 2001, s.30).

Typiskt för 1920-talet var en period av systemskifte vad gäller synen på femininitet och sexualitet där den ungdomliga skönheten och utstrålningen blev karaktärstecken.

Det var även under 1920-talet som det yttre kom att bli en allt viktigare symbol för ”kvinnlighet”, annonser för kosmetika, tvålar m.m. ökade lavinartat. Under mellankrigstiden skapades nya förebilder för unga kvinnor där de skulle tränas i andra konster än de husliga. De unga kvinnorna skulle tränas i sminkandets, lockandets och förförandets konster där en

¹ Massmedier: Då sändaren av ett budskap vill nå ut till många människor samtidigt brukar man tala om masskommunikation. Det sker med hjälp av massmedier.

viktig komponent blev den visuella bilden. Hollywoodfilmens stjärnideal spreds under denna tid i västvärlden och bidrag i hög grad till att skapa nya ideal för utseende och kroppsframställning där det primära var att se så bra ut som möjligt. Med bilder som visade upp en glamorös livsstil blev skådespelerskor och filmstjärnor 1920-talets idoler där fixering vid utseende, kosmetika och mode knöts till bilden av femininitet. Under 1930-talet sker inom den kvinnliga veckopressen en utveckling mot mer fiktion där fler och färggrannare bilder visas upp i takt med att rapporterna från nöjesvärlden tilltar. Exempel på en tidning som startades under 1930-talet med tidig fokus på en ungdomlig karaktär är *Veckorevyn*. Denna tidning blev snabbt en bildbaserad tidning med tydligt budskap till läsarna att försöka se så moderna ut som möjligt (Ibid).

Det var inte bara de bildbaserade tidningarna som fick sitt genombrott under denna tid utan även bildreportagen där de s.k. flickbilderna dyker upp. Dessa var föregångarna till dagens herrtidningar och karakteristika för dessa bilder liksom för de riktade till kvinnor var den ”*förföriskt poserande och lättklädda ungdomliga kvinnan*”. Hennes pose skulle vara ”*inviterande men inte förförande, tillgiven men inte passionerad samt låta ana det som egentligen doldes*”. Denna framställning av kvinnan kom att kallas för ”Pin-uppan” vilken både som bild och social typ var allmänt accepterad under 1930 och början av 1940-talet (Hirdman,2001,s.33).

Från och med andra världskrigets slut ökar det personliga perspektivet alltmer inom veckopressgenren både bild och textmässigt där det dokumentära materialet får en mer framskjuten position. Kvinnotidningarna inriktar sig mer mot s.k. ”*kvinnliga frågor*” som recept och matlagning och dylikt medan man inom herrtidningsgenren under 1960-talet enbart satsar på reportage. Under 1960-talet sker också en omvandling inom hela genren mot rena bildtidningar där flerfärgstryck ersätts av fyrfärg och alltfler börjar trycka offset. Det är även under 1960-talet som den moderna herrtidningen slår igenom där den avklädda kvinnokroppen blir rumsren och tecknet för ett specifikt maskulint tilltal. Om bilder på lättklädda kvinnor och sensationella reportagematerial dominerar herrtidningarna så är det fortfarande betoningen på kärlek som dominerar den kvinnliga veckopressen under 1960 och 1970-talet (A Hirdman, 2001, s.32).

Hirdman poängterar dock i boken *Tilltalande bilder* på s.35 att ”*den innehållsmässiga uppdelningen mellan kärlek och sexualitet dock inte behöver ses som en ökad skillnad mellan dem, utan att det istället kan visa att sexualitet och samliv blir alltmer framträdande teman under denna tid*”. Vid studier av den mediala produktionen av kvinnlighet under de senaste trettio åren anser Friedman i sin bok *The Feminine Mystique* från 1963 att den kvinnliga veckopressen bör ses som ett av de starkaste kulturella uttrycken för en stereotyp kvinnobild. Den feminina mystiken innebär under 1960 och 1970-talet att kvinnor endast kunde bli kvinnliga genom att vara sexuellt passiva, ge kärleksfull service åt makar och barn och förlita sig på en man för alla beslut utanför hemmet (A Hirdman,2001,s.33).

Även om 1960 och 1970-talet var en politiskt radikal tid full av idéer om samhällliga förändringar i Sverige med ett allt starkare ifrågasättande av familjen, äktenskapet och normerna kring sexualitet så var det den traditionella bilden av kvinnlighet som medierna ville bevara. Detta visas inte minst i efterdyningarna av Ahlmarks-Michanecks bok *Jungfrutro och dubbelmoral* från 1962 där hon kritiserade det patriarkala systemet med de fasta moraliska normerna. I kvälls och dagspressen utsattes denna bok för hård kritik. I *Expressen* kallades boken för ”*chockboken*” och i både *Svenska Dagbladet* och *Aftonbladet* var man djupt oroad över dess ståndpunkter. I *Aftonbladet* startades en artikelserie om ”*Den nya moralen*” präglad av ansvarslöshet och lössläpphet. Att de radikala kraven som följde på denna bok kom att handla om fria förbindelser ”för vänskaps skull” och även unga kvinnors rätt till ett sexualliv och av parrelationer utanför äktenskapet var något som de styrande inte kunde tillåta. Precis som Hirdman skriver i boken *Tilltalande bilder* på s.37 så kan en utav anledningarna till att veckopressen fortsatte att uppmuntra och glorifiera kvinnors funktioner

som hemmafruar, hustrur och mödrar vara att de etablerade medierna ville befästa de underordnade positionerna i förhållande till männen under denna period på detta sätt. Under 1980 och 1990-talet ser den mediala produktionen av kvinnlighet annorlunda ut. I exempelvis veckopressen så fokuseras nu på läsaren eller snarare på dennes kropp. Beskrivningen av vem hon är och primärt vad hon kan tänkas vilja bli är det centrala i tv och tidningar och fokus ligger på hur kroppen skall tas om hand och hur flickor/kvinnor bör bete sig i olika situationer med pojkvänner, älskare och vänner. I likhet med 1960-talets veckopress så vänder sig tidningarna till unga kvinnor som söker partners, men en skillnad är att nu är det inte kända kvinnor som figurerar på framsidorna utan nu är det mer eller mindre anonyma fotomodeller. Omslagen är även under 1980 och 1990-talen mer genomarbetade och hel och halvfigursbilden har gjort sitt inträde. Vidare så har det tidigare vanliga pronomenet ”jag” ersatts av en direkt du-form: ”Du & Din mage; ”Nyckeln till dina förförelsefärger”; ”Så lyckas du på partyt”; ”Din bästa Beach-Body”. En annan skillnad är att romaner och följetonger nästan helt försvunnit samt att det inte skrivs om celebriteter, exempelvis kungligheter, på samma sätt som tidigare utan att du:et alltmer står i centrum (A Hirdman,2001,s.190).

Även om du tilltalet exempelvis ”Vilken date-typ är du?” eller ”Vilken sminktyp är du?” mer sätts i fokus har kända personer fått en större betydelse i veckopressen på så sätt att de fyller andra funktioner än tidigare. På 1960-talet skrev man mest om kändisars kärleksbekymmer medan det på 1980 och 1990-talet mer skrivs om deras yttre. De intervjuas och visar sina kläder, hur de sminkar sig, gymnastiserar och sköter sitt hår m.m. Läsarna får i otaliga artiklar veta hur de skall gå tillväga för att få ögon, mun, hår eller kropp som diverse kända personer där det går ut på att läsaren i möjligaste mån helt skall bli eller se ut som kändisarna. Hirdman poängterar dock att detta är en omöjlighet och att det är beklagligt att den mediala produktionen av kvinnlighet ser ut på detta sätt. Hur mycket unga kvinnor än anstränger sig för att leva upp till idealen så blir detta en omöjlighet. Denna idealbild förmedlas inte bara i tidningarna utan som Liljeqvist skriver på s.57 i boken *Våp, bitchor och moderliga män* även i tv-seriernas och såpoperornas värld. Liljeqvist skriver att ”tv-serierna uttrycker det evigt tragiska och motsägelsefulla i kvinnors belägenhet”. ”*De olösliga motsättningarna i det patriarkala samhället innebär ett spel som kan sluta med förlust för kvinnors del; för hur mycket de än anstränger sig för att leva upp till idealbilden och vad de än gör så blir det fel*”.

2.4 Allmän kvinnohistoria

Alltsedan den neolitiska revolutionen för 12 000 år då människan blev bofast och lärde sig att odla jorden har de biologiska och fysiska skillnaderna mellan könen förtydligats. Skillnaderna har legitimerat en strikt arbetsfördelning och en hierarkisk struktur mellan könen. Då det patriarkala samhällssystemet är och alltid har varit allena rådande över hela världen finns det gott om exempel på hur kvinnoförtrycket har legitimerats (H Almgren, 1995, s.159).

Vid studier av vår egen kultur som har sin vagga i det antika Grekland kan nämnas att den store filosofen Platon exempelvis ansåg det allmänt vedertaget att ”*mannen var vakthavaren och kvinnan den nyckfulla, den opålitliga och den som måste hållas i strama tyglar*”.

Detta mönster att kvinnan var en slags sämre variant av mannen, ”*den riktiga människan*” präglar de sociala, ekonomiska och politiska relationerna mellan män och kvinnor ända fram till den tidigmoderna tiden(Y Hirdman,2001,s.153).

Kvinnans underordnade position är överhuvudtaget inget som ifrågasätts under vare sig antiken, medeltiden eller den första perioden av industrialiseringen med upplysningsidealen.

Det är första i och med den Franska och Amerikanska revolutionen som kvinnors lika värde och rättigheter börjar reflekteras kring om än i en begränsad krets. En av pionjärerna som var verksam under denna tid var Mary Wollstonecraft (1759-1797). Hon skrev bland annat den berömda boken *Försvaret av kvinnors rättigheter där hon krävde att de demokratiska rättigheterna även skulle gälla ”mänsklighetens andra hälft*”. Det var i det Viktorianska

Storbritannien som kvinnorörelsen först organiserades. Det primära skälet till detta är att det brittiska samhället alltid präglats av stora klasskillnader. Utmärkande för den förmögna klassens kvinnor liksom för borgarklassens kvinnor var att de skulle vara duktiga hemmafruar med syftet att uppfostra barnen till att bli goda samhällsmedborgare (att de inte förvärvsarbetade härrörde från det faktum att detta hade ansetts som ett tecken på att den äkta mannen inte kunde försörja henne). Detta förutsatte att kvinnorna hade viss utbildning, något som dessa så kallade "ladies" erhöll vid de flickskolor som hade introducerats under 1800-talets senare hälft. Konsekvensen av detta blev därför att många kvinnor inte längre accepterade sin sysslolöshet utan började sträva efter att få delta aktivt i samhället (Y Hirdman, 2001, s. 161).

En som började sträva efter sociala reformer och emancipation det vill säga frihet var Florence Nightingale. Den organiserade kvinnorörelsens kamp inleddes som jag tidigare nämnt i England och de viktigaste kraven var bland annat rätten till utbildning det vill säga likartad skolgång och tillträde till universitetet samt kravet på allmän rösträtt.

Viktiga personer och organisationer inom kvinnorörelsens kamp för frihet i Europa är bland annat suffragetterna med ledaren Pankhurst, Simone de Beauvoir och Ellen Key.

Viktigt att hålla i minnet är att de sociala mönstren i de olika länderna såg olika ut och att kampen således förts på olika sätt. Det stora genombrottet för västvärldens kvinnor inträffade under 1960-talet. Då avskaffades exempelvis i Frankrike den stora lagbok som Napoleon sammanställt, Code Civil.

Liknade reformer genomfördes i många andra länder (Y Hirdman, 2001, s. 162).

Resultatet blev så omfattande att kvinnohistoriker talade om en avkolonisering av kvinnorna. Denna term syftar på att tredje världens länder då genomförde sin emancipation från de tidigare kolonialmakterna. Även om kvinnors kamp ännu på 2000-talet är långtifrån avslutad framstår kvinnorörelsen som en av vår tids stora revolutioner.

2.5 Kvinnohistoria i Sverige

Kvinnors kamp mot förtryck och lika rättigheter i Sverige följer den internationella kvinnorörelsens utveckling fram till 1920-talet.

Det var under denna tid som ramarna för det svenska samhället målades upp. Även om den svenska folkhemstanken präglades av "hemmafruideal" så kom inte familjepolitiken att präglas av den mansdominerade modell som etablerades på kontinenten. Till skillnad från på kontinenten valdes i Sverige en modell som byggde på den enskilde individen dit även kvinnan räknades (A Göransson, 1993, s. 157).

Att den gifta kvinnan i Sverige räknades som individ och erhöll relativt sett stor frihet härrör från det faktum att man i utformningen av politiken tog hänsyn till tidigare utredningar och reformförslag vilka lagts fram av kvinnoförbund och andra utredare. Dessa förslag var unika för Sverige då de hade utgått från barnet och inte modern. Detta gjordes för att även de utomäktenskapligt födda barnen skulle inkluderas. De samhälleliga förändringarna i Sverige på 1930- och 1940-talet innebar även att förvärvsarbetande kvinnor i stor skala sökte sig från den agrara produktionen till tjänsteproduktionen. Vanligt blev att kvinnor exempelvis arbetade på kontor men även antalet kvinnliga småföretagare inom detaljhandeln ökade. Kvinnorna drev exempelvis mjölkaffärer, bagerier, sybehörsaffärer och frisersalonger. Ett vanligt förekommande argument bland kvinnor då som nu är att de väljer att starta eget för att det är lättare att kombinera med familjens skötsel än ett lönearbete (A Göransson, 1993, s. 158).

Vidare så genomfördes under 1940- och 1950-talet omfattande strukturrationaliseringar i samhället vilket fick som konsekvens att antalet kvinnliga företagare minskade, och att hembiträden minskade i antal och att antalet textil-, och konfektionsindustrier där det tidigare funnits mycket kvinnor halverades. Vad som dock nu var positivt för kvinnorna var att den offentliga sektorn kraftigt expanderade. Nu blev istället vanliga kvinnliga yrken sjukvård, utbildning, socialvård och barnomsorg. Att kvinnorna alltifrån 1940- och 1950-talet i större

utsträckning rekryterades till den växande offentliga sektorn har dock inneburit en mer strikt könsarbetsdelning (Ibid).

Under första hälften av 1900-talet hade kvinnor fått lägre löner än män för samma arbete med motiveringen att männen var familjeförsörjare.

1947 infördes lika lön för lika arbete inom det statliga området medan löneskillnaden inom industrin fortfarande motiverades med att männen var familjens överhuvud. Det dröjde fram till 1960 innan LO och SAF kom överens om att *”lika lön för likvärdigt arbete skulle införas senast 1965”* (A Göransson, 1993 s.159).

Viktigt att erinra är att löneskillnaderna sedan dess minskat. Detta beror till stor del på de satsningar som gjordes på 1970-talet för att allmänt höja särskilt låga löner. Ytterligare en faktor som skulle kunna ha inverkat på lönestatistik är det faktum att kvinnor i större utsträckning arbetat inom offentlig sektor. Här har således löneskillnaderna mellan könen varit mindre än inom den privata sektorn. Dock bör det poängteras att den generella lönenivån är betydligt lägre inom den offentliga sektorn än inom den privata. Vidare så bör det även hållas i minnet att införandet av lika lön sammanfallit med den skärpning av arbetsdelningen som inneburit att kvinnor och män i mindre utsträckning fick lika arbete. När det gäller skolgången så är det intressant att erinra att kvinnor och män idag generellt sett har lika lång utbildning. Dock har kvinnor och män olika inriktning. Intressant är att vid varje valtillfälle under utbildningstiden tycks det ske en uppdelning vilket får konsekvensen att flickor och pojkar väljer olika alternativ. Modern forskning tyder på att ju tidigare valen sker, desto svårare blir det att senare bryta den traditionella inriktningen. Kvinnor och flickor dominerar vård, butiks, kontors- och humanistisk utbildning medan pojkarna dominerar tekniska och naturvetenskapliga utbildningar (Ibid).

Något som bland annat Feministiskt Initiativ ofta framhåller är att ju närmare en yrkesutbildning står arbetsmarknaden desto hårdare könssegregerad är den. I dagens kunskapssamhälle under 2000-talet är det även ett faktum att den individuella lönesättningen gynnar män i större utsträckning än kvinnor. Vidare så är löneskillnaderna störst inom samhällets toppositioner inom näringslivet vilket ofta uppmärksammas av medierna. Inom de ledande aktiebolagens styrelser är ytterst få ledamöter kvinnor vilket ofta aktualiserat frågan kvoterar eller alternativt lägre bonussystem. Slutligen så bör det dock lyftas fram att löneskillnaderna mellan män och kvinnor i Sverige är betydligt mindre än i andra EU-länder och att vi på jämställdhetsområdet är världsledande. Detta bekräftas år efter år då FN presenterar sina rapporter över välförhållanden i världen. I dessa rapporter används inte BNP som enda indikator utan här vägs ekonomin, skolgången, hälsovård-, och sjukvårdsmöjligheterna samman i alternativa måttstockar. En av de alternativa måttstockar som flitigt används är Human Development Index, vilken inkluderar ovan nämnda faktorer.

Som komplement till denna måttstock brukar även Gender- Related Development Index, GDI användas. Denna måttstock visar skillnaden mellan män och kvinnor när det gäller livslängd, analfabetism, skolgång och inkomst, och även här ligger Sverige i topp.

2.6 Kvinnlig identitet och genus

Begreppet genus infördes i Sverige under 1980-talet och det betecknar kulturella föreställningar om skillnader mellan könen. Det som var nytt med detta tänkande, var att man frångick föreställningen om att skillnaderna mellan könen endast var biologiskt betingade. Man började nu istället diskutera hur samhället och kulturen påverkade relationerna mellan könen (F Ambjörnsson, 2003, s.11).

Redan 1949 kom Simone de Beauvoirs revolutionerande bok *Det andra könet*, där hon presenterade tanken om hur *”en kvinna inte är något man föds till, utan något man blir.”*

Dagens feministiska forskare använder sig ofta av genusbegreppet, när de talar om manligt och kvinnligt i relation till en kulturellt skapad maktordning. Bland forskarna finns två olika inriktningar inom den kulturella, feministiska teoribildningen. Den ena menar att människors egenskaper påverkar vad människor gör, medan den andra menar att människans handlingar

påverkar vem människan blir. Den senare inriktningen, som till exempel Ambjörnsson influerats av, menar att genus är en effekt av olika handlingar, inte en orsak till dem.

Genus kan inte betraktas som ett statiskt tillstånd, det måste hela tiden återskapas för att vara meningsfullt att observera. Ambjörnssons undersökning bland gymnasietjejer visade att genusskapande framförallt berörde ideal, föreställningar och handlingar kopplade till heterosexualitet (F Ambjörnsson, 2003, s.12).

Något som vederbörande ofta återkommer till i studien *I en klass för sig* behandlar de klasskillnader som finns mellan tjejerna på de praktiska och de teoretiska programmen. Detta skriver Ambjörnsson främst om i kapitlet "Fina flickor spottar inte" liksom i kapitlet "Svensk, fri och jämställd". Filosofen Judith Butler talar om att kategorierna man och kvinna endast blir begripliga i en heterosexualiserad förståelseram. Där framställs nämligen de två skilda könen som de enda möjliga identiteterna (F Ambjörnsson, 2003, s.13).

Tjejer skapar genus genom att arbeta på sina vänskapliga relationer tjejer emellan samt kärleksrelationer till det motsatta könet. Ambjörnsson pratar om en heteronormativ begärsmarknad, där relationer hierarkiseras och organiseras. Denna process skapar genusbestämda kroppar och identiteter.

Anna Sofia Lundgren beskriver i sin skolstudie *Tre år i g - Perspektiv på kropp och kön i skolan*, hur föreställningar om kropp och kön genomsyrar tillvaron för många elever.

Hon fann att eleverna testar gränser och experimenterar kring vad som är kvinnligt respektive manligt. I korridorer och klassrum, hörs ofta könsord eller värdeladdade glåpord som "bitch". Orden som exempelvis "bitch" kan användas både till killar och tjejer och behöver inte alltid vara illa menade. Lundgren hävdar att könsorden vittnar om könstillhörigheternas kulturella betydelse, och att de används när det är oklart vad manligt och kvinnligt står för.

Kläder har sedan länge markerat könstillhörighet och visat på skillnader mellan kvinnor och män. Den borgerlige mannen på 1800-talet till exempel, bar uniform för att markera styrka och självdisciplin. Kvinnornas kläder var brokiga, kurviga och fulla av band och fransar. Materialen i manskläderna var grova, såsom ylle, medan fina material som siden användes i kvinnokläderna. De viktoriaiska mödrarna vakade över sina döttrars oskuldsfullhet. De talade aldrig om sexualiteten men samtidigt klädde de döttrarna som lockande sexobjekt. "*Den viktoriaiska dubbelmoralen krävde kyskhet endast av kvinnan*". Denna kulturella programmering av män och kvinnor, är även dagens klädkedjor väl medvetna om (B Ehn, 2001, s.15).

Marianne Liljequist anser i sin bok "*Våp, bitchor och moderliga män - Kvinnligt och manligt i såpoperans värld*" (2000) att ungdomar påverkas starkt av den bild av kvinnligt och manligt, som presenteras i TV-kanalernas såpoperor. Speciellt kvinnor använder såpoperorna för att bearbeta sina föreställningar, om hur relationerna mellan könen ska vara.

Den amerikanske statsvetaren Iris Marion Young, menar att man inte kan förstå förtryck, endast genom att observera samhällsliga strukturer. Förtryck är något som finns överallt i de mest vardagliga situationer, ofta omedvetet i möten mellan människor, inom arbetslivet, medieindustrin och i kulturella stereotyper.

2.7 Forskningsfrågor:

Idagens sekulariserade samhälle blir mediernas definitioner av världen alltmer påtagligt.

I medierna formas olika sätt att se på och förstå såväl oss själva som andra.

I medierna produceras föreställningar om vad som utgör, eller bör utgöra kvinnlighet och det är troligtvis till stor del här tjejers självbilder skapas.

Att studera den mediala produktionen av genus där tydliga normer kring kroppsfixering och utseende tydliggörs tror jag är viktigt bl.a. för att komma in på det allmänna talet om olikheter och likheter mellan könen. Skall kvinnor och män ses som separata samhällskategorier och behandlas utifrån särartspositionen eller är det likhetspositionen som dominerar?

De forskningsfrågor som jag vill förankra teoretiskt är således hur den mediala produktionen av genus ser ut samt föreställningen om kvinnor och män som i grunden lika eller olika.

2.8 Frågeområde:

Vilka självbilder förknippas med kvinnlighet respektive okvinnlighet?
Skall kvinnor och män ses som i grunden lika eller olika?

2.9 Intervjufrågor:

1. Vad betyder kvinnlighet för dig?
2. Vad är okvinnligt?
3. Vad tycker du att det ställs för krav på kvinnors utseende och beteende från TV, tidningar och andra medium?
- 4a Tycker du att det är någon/några skillnader mellan tjejer på de teoretiska programmen gentemot tjejer på de praktiska programmen?
- b. I så fall vilka?
5. Tycker du att de biologiska skillnaderna är av så stor betydelse att man kan fokusera män och kvinnor som olika samhällskategorier där de biologiska skillnaderna inverkar på alltifrån egenskaper till livsinställning och intressen?

3 Metod och material

3.1 Metod samt etisktmedvetenhetsavsnitt

Jag har i denna studie i den teoretiska delen valt att använda mig av sekundärdata i form av litteratur. Detta val har gjorts därför att jag teoretiskt vill förankra det problemområde jag valt att undersöka, och att sekundärdata i form av litteratur på bästa sätt ger denna teoretiska beskrivning. Vid sidan av att ge en teoretisk beskrivning av den mediala produktionen av kvinnlighet samt resonemanget om kvinnlig identitet, liksom om män och kvinnor bör betraktas som olika samhällskategorier så finner jag det relevant att även ha med ett teoretiskt avsnitt där jag även beskriver hur kvinnors förhållanden sett ut genom historien.

Detta finner jag även relevant då många av informanter talar om att kvinnan alltid varit förpassade till vissa yrken samt att vi har en diskriminerande lönesättning på arbetsmarknaden som endast kan förklaras på biologiskt sätt. Jag tror att uppsatsen vinner i tydlighet på detta då läsaren får en större förståelse för hur kvinnor i Sverige har det idag samt tidigare haft det.

Det centrala vid kvalitativ metodologi är att skapa djupare förståelse av det problemkomplex man studerar och sedan kunna koppla ihop det med helheten. Då studien handlar om genusproblematik i gymnasieskolan så tror jag att detta tillvägagångssätt är bra för då får jag med många viktiga komponenter. Ytterligare en kvalitativmetod som jag avser att använda mig av är djupintervjuer med 5 stycken sista års tjejer på SP: programmet på en gymnasieskolan i regionen där jag även haft rektorns samtycke. Jag kontaktade på ett tidigt stadium mina lokala lärarutbildare på min tidigare VFU-skola och frågade om det var ok att jag kom och presenterade min ide och på vilka premisser. Då flertalet av de unga myndiga kvinnorna i en utav klasserna ville delta i de tänkta helt konfidentiella djupintervjuerna som ämnade att ta ca 30 minuter använde jag följande urvalsmetod. Jag valde 2 unga kvinnor som stod högst upp på klasslistan, 1 i mitten samt 2 på slutet av listan. Då informanterna valts ut och jag frågat om det var ok att jag använde diktafon och i vilket syfte, lät jag informanterna bestämma tid och plats. Detta görs därför att informanterna skall känna sig så lugna och trygga som möjligt även om det ibland kan innebära mer arbete för forskaren (Andersen Ib, 1998, s. 160).

På detta sätt kanske reliabiliteten d.v.s. tillförlitligheten blir större än om man intervjuat dem i uppehållsrum eller under skoltid då eleverna vanligtvis har mycket annat att tänka på.

Då informanterna valde att bli intervjuade efter skoltid och att platsen vanligtvis var i biblioteket tycker jag att reliabiliteten ökade. Med validiteten i fokus och av hänsyn till informanterna valde jag att applicera en delvis strukturerad intervjumetod. Karakteristika för detta tillvägagångssätt är att forskaren har ett frågeområde med fasta frågor och att svarsalternativet inte är fast. Svaren registrerades som jag tidigare nämnt med bandspelare d.v.s. diktafon (Johansson B& Svedner P-O, 2004, s.24).

Författaren anser att djupintervjuerna fått avsedd relevans och reliabilitet eftersom de genomfördes på ett mycket strukturerat sätt då informanterna var väldigt seriöst inställda. Informanternas data kommer att bakas in i uppsatsen på ett tydligt sätt i resultatkapitlet samt även ligga som en bilaga i slutet av uppsatsen. Då syftet med intervjuerna är att se variationer i materialet gällande de frågor jag ställer kommer informationen ifrån djupintervjuerna användas i resultatkapitlets empiridel, men även i dess slutsats samt kommentars avsnitt.

3.2 Avgränsningar

I och med att jag i denna studie valt att primärt fokusera på informanternas föreställningsvärldar så kanske detta inneburit att en viss teoretisk avgränsning gjorts. Vad som hade varit intressant att studera i en eventuell D-uppsats är varför unga gymnasiekvinnors föreställningsvärld ser ut som den gör. Det jag främst fokuserat på i det teoretiska avsnittet är generella samhällsstrukturer och kvinnors historiska utveckling. I en fortsättningsstudie skulle jag kunna undersöka informanternas erinrande av sina uppväxtförhållanden. Fokus skulle här kunna ligga på hur de socialiserades i tidig ålder utifrån könstillhörighet och vilken betydelse detta fått. Det skulle vara tacksamt att studera detta i och med att det inom detta område bedrivits mycket forskning. Då jag skall bedriva min kommande professur på gymnasialnivå och jag i denna studie fokuserar på gymnasiekvinnors upplevelser av kvinnlighet måste jag deklarerat att det ej finns många teoretiska utgångspunkter, vilket delvis skulle kunna betraktas som problematiskt. Ytterligare en avgränsning som jag på planeringsstadiet valde att göra i denna studie men som i en eventuellt kommande D-uppsats vore intressant att utföra vore att intervjua kvinnoorganisationer och det nyligen uppkomna feministiska partiet Feministiskt initiativ. Detta beroende på att en del informanter nämnde F! i och med att detta parti behandlar många av de frågor som berör unga gymnasiekvinnornas vardag. (Informanterna nämnde bl.a. identitet, kroppsfixering och den könssegregerade arbetsmarknaden). Slutligen så hade det även i en fortsättningsstudie varit intressant att ha intervjuat riksdagspartierna och härigenom fått reda på hur de vill förändra de rådande köns mönstren med den könssegregerade arbetsmarknaden. Hur ser dessa partier på att det inför varje val på gymnasiet sker en tydlig uppdelning mellan unga kvinnor och män och att detta val sedan i stor utsträckning påverkar de olika gruppernas livsvillkor med en skev lönesättning inom yrkeslivet.

3.3 Källkritisk bedömning

Ett potentiellt problem med sekundär data i form av litteraturen skulle kunna vara att forskarna exempelvis Ambjörnsson och Lundgren som vistats ute i skolmiljö under sina fältarbeten tolkat sitt material på ett sätt som inte jag skulle ha gjort. Det jag avser är att dessa forskares tolkningar ligger till grund för deras böcker och när jag sedan använder dem så använder jag andrahandsinformation. Andra problem med litteraturen skulle kunna vara att den snedvridits på olika sätt. Exempelvis skulle det kunna vara så att några forskare tillhör en viss inriktning och därför är skolade på ett visst sätt. Riskerna med att jag använder etablerade forskares utgångspunkter skall dock inte överdrivas då reliabiliteten ändå är hög i och med att dessa forskares studier bedrivits på ett vetenskapligt sätt. Vidare så är det även som så att reliabiliteten i min studie ökar i och med att jag inte helt förlitat mig på annan litteratur utan även genomfört egna, om än i mindre utsträckning omfattande empiriska undersökningar. En potentiell risk med mina djupintervjuer skulle dock kunna vara att informanterna upplevt att

de befunnit sig i beroende förhållande till mig då jag varit deras lärarpraktikant under mina tidigare VFU-perioder. Denna möjlighet betraktar jag dock som ganska minimal i och med att jag bara varit där under kortare perioder, inte varit deras huvudlärare, att jag redan på ett tidigt skede deklarerade på vilka premisser de fick delta i studien samt att jag använde mig av en delvis strukturerad metod där de fick prata relativt fritt och att jag använde diktafon.

4. Resultat/Empirikapitel

4.1 Upprepande av frågeområdet

Frågeområde:

Vilka självbilder förknippas med kvinnlighet respektive okvinnlighet?
Skall kvinnor och män ses som i grunden lika eller olika?

4.2 Behandling av empirin – redogörelsen

1. Vad betyder kvinnlighet för dig?

Samtliga 5 informanter poängterade här att kvinnlighet har med utseende och beteende att göra. Ett frekvent svar var att karakteristika för kvinnlighet var att man var modemedveten och mån om sitt yttre vilket det gällde att vårda. 4 av de 5 informanterna ansåg även att klädstilen var väldigt viktig och att denna var en av de självbilder som förknippades med kvinnlighet. Tydligt är också att det gäller att sminka sig och vara modemedveten i alla lägen. Vidare så upplevde även informanterna beteende som något som var starkt kopplat till kvinnlighet. Flertalet av informanterna tyckte att ett tillbakadraget och eftertänksamt beteende var utmärkande för kvinnlighet, där det exempelvis gällde att ständigt vara studiemotiverad och "vara rädd för att göra bort sig inför klassen". Endast en av informanterna poängterade att utmärkande för kvinnlighet är att "ta plats och inte sitta hemma vid spisen".

3 av 5 informanter anser även att yrkestillhörigheten är starkt förknippad med ordet kvinnlighet och 2 utav informanterna tycker det är väldigt kvinnligt att ha statusyrken och att göra karriär i yrkeslivet. Den tredje informanten som nämnde yrkestillhörigheten nämner dock vissa kvinnoyrken exempelvis barnmorskor, sjuksköterskor eller förskolelärare som typiska kvinnoyrken vilka vederbörande associerar med ordet kvinnlighet. Samma unga kvinna finner även ordet feminist starkt kopplat till kvinnlighet eftersom hon anser att dessa jobbar för jämställdhet och aktivt bekämpar mäns kvinnoförtryck.

2. Vad är okvinnligt?

Då det gäller vad som anses som okvinnligt så är även informanterna här inne på utseende och beteende. Exempel på beteende som kunde anses som okvinnligt var om en tjej betedde sig som en kille trots att hon var tjej. Exempel på detta var om en tjej inte rakade benen, spottade och uppträdde på ett manhaftigt eller grabbigt sätt. Andra exempel på okvinnligt beteende var de tjejer som talade på ett nedlåtande sätt om andra tjejer likt feminister och de tjejer som söp sig fulla varje helg och "trodde att de var killar". Ytterligare exempel på okvinnligt beteende var de tjejer som utövade s.k. "killsporter" med mycket fysiknärlig kontakt som exempelvis ishockey samt de tjejer som gick på okvinnliga program. Här nämns primärt Fordon, El och Bygg. En av informanterna nämnde att det ansågs väldigt okvinnligt om en kille läste på typiska kvinnoprogram och att dessa personer ofta mötes med stor skepsis. De kunde t.o.m. bli betraktade som homosexuella trots att de inte behövde vara det ifall de inte berättade att de gick på dessa program endast för att de ville läsa till något typiskt manligt som exempelvis ambulansförare.

3. Vad tycker du att det ställs för krav på kvinnors utseende och beteende från tidningar, tv och andra medier?

Samtliga 5 informanter tycker att det ställs stora krav på kvinnors utseende och beteende från medierna. Informanterna poängterar att det gäller att vara smal, d.v.s. ha rätt vikt, ha rätt kläder, ha pengar, vara snygg och vara modemedveten. Det är den idealbild som medierna d.v.s. tv och tidningar för ut. 3 av de 5 informanterna poängterar även att de tycker att idealet är helt felaktigt och att det inte borde förhålla sig på det sätt som det gör.

2 av de 5 informanterna finner det heller inte så konstigt att många unga osäkra kvinnor försöker efterlikna exempelvis "Big Brother" stjärnan Natacha Peyre, då hon hela tiden visas upp i medierna och tjänar mycket pengar. Vidare så anser även två av informanterna att det inte spelar någon större roll hur mycket unga kvinnor än försöker leva upp till idealen för de kommer ändå aldrig att lyckas. Vad informanterna menar är att det är killarna som bestämmer reglerna och att de alltid hittar något att klaga över. De tre informanterna som nämner tv programmet Big Brother poängterar också att idealet här är väldigt extremt men samtidigt inte helt entydigt eftersom tjejerna här ofta är "snygga men korkade".

Även om det är viktigt att se bra ut så är det ju också viktigt att vara smart och framgångsrik på det intellektuella planet. En av informanterna talar om en polarisering mellan dessa program och SVT där kvinnorna alltid framställs som smarta.

De tre informanterna som nämnde programmet Big Brother är ense om att tjejer alltid framställs på extrema sätt till skillnad från killar som alltid får budskapet att de duger hur de än är och ser ut. Ytterligare konkreta exempel på situationer där det gäller att se bra ut är vid arbetsintervjuer och i utelivet. Informanten som nämnde detta har själv under arbetsintervjuer upplevt att det var fördelaktigt att se så bra ut som möjligt för att ha större chans att få arbetet. Samma informant nämner också att en del av idealet går ut på att man som tjej skall vara social på ett lämpligt sätt och ha så många kompisar som möjligt för att göra sin pojkvän stolt över en. Informanten nämner också att ser du inte bra ut så får du svårare att finna en partner på krogen. Endast en av informanterna poängterade att hon inte brydde sig så speciellt mycket om idealbilderna vilket hon inte heller trodde att andra gjorde. Denna informant ansåg även att idealbildsförmedlandet var så utbredd att hon inte orkade bry sig om det längre.

4. Tycker du att det är någon skillnad mellan tjejer som går på de teoretiska programmen gentemot tjejer på de praktiska programmen? I så fall vilka?

Samtliga informanter anser att det är stor skillnad mellan tjejer på de teoretiska och de praktiska programmen. 3 av 5 informanter anser även att tjejerna på de praktiska programmen exempelvis Bygg, El och Fordon är annorlunda i negativ bemärkelse. SP: tjejerna anser att dessa tjejer är flummiga, barnsliga, omogna, vulgära och t.o.m. korkade som en informanterna uttryckte det. I och med att dessa tjejer aldrig skött sig i skolan och var mer högljudda och vulgära än SP: tjejerna så innebar det att de inte kommer att lyckas i livet.

De tre informanterna anser även att det omvända förhållandet gäller de tjejer som går på SP eller NV: programmet. Dessa tjejer är mer studiemotiverade och smarta och kan därför uttrycka sig på ett annat sätt. En av informanterna tror även att tjejerna på de praktiska programmen betraktar SP och NV: tjejerna som töntar eftersom de är studiemotiverade och har mål i livet.

De övriga 2 informanterna ser inte skillnaderna på det sättet. De anser mer att tjejerna på de teoretiska programmen i synnerhet de på SP vara mer tjejiga och modemedvetna därför att de nästan bara umgås med tjejer då "man blir som man umgås". De två informanterna finner inget negativt i att tjejerna på de praktiska programmen betar sig mer grabbigt för att passa in i gänget utan finner detta fullt normalt. De anser att de skillnader som finns helt beror på vad man har för klasskamrater och var de kommer ifrån. En av informanterna poängterar även att det finns stora skillnader mellan olika SP: klasser och de lägger inte in några negativa värderingar här heller.

5. Tycker du att de biologiska skillnaderna mellan män och kvinnor är av så stor betydelse att de inverkar på alltifrån egenskaper till livsinställning och intressen?

På denna fråga var samtliga informanter eniga om att det inte var det genetiska eller arvet som var det centrala utan det var miljön. Informanterna ansåg att det var föräldrarna och samhället som bar ansvaret för hur ett barn socialiserades. De var således överens om att man föddes som individ men formas till man eller kvinna. Informanterna lyfte dock fram att det finns biologiska skillnader som exempelvis innebär att män har lättare att klara av tunga arbeten som exempelvis brandman eller vägarbetare. Informanterna ansåg dock att detta inte legitimerade den könssegregerade arbetsmarknaden som vi har idag.

En annan skillnad som lyftes fram rörde det genetiska arvet där man exempelvis kunde föddas med vissa egenskaper som talang i bollsporter fast att detta inte räknades som en biologisk skillnad. Informanterna poängterade även att föräldrar ofta uppfostrar killar och tjejer olika och traditionellt därför att de kan vara rädda för att de skall utestängas från sitt köns gemenskap samt i värsta fall bli homosexuella. En av informanterna var även mycket upprörd över att killar som exempelvis utövade tjejsporter betraktades som konstiga medan en tjej som gjorde samma sak hyllades för att hon vågade ta för sig. Ytterligare en åsikt som gjorde en informant upprörd var att löneskillnaderna än idag var så påtagliga.

Denna informant hade nyligen besökt F!:'s föreläsning på skolan och fann deras ståndpunkter mycket intressanta.

4.3 Variationer i materialet – jämförande av intervjuerna och teoriavsnittet

4.3.1 Vad betyder kvinnlighet för dig?

Att samtliga informanter ansåg att ordet kvinnlighet för dem hade med utseende och beteende att göra var föga förvånande då detta ligger helt i linje med vad som tagits upp i det teoretiska avsnittet och som främst Hirdman poängterar. Det som informanterna tryckte på var att karakteristika för kvinnlighet bl.a. var att man var modemedveten, tillbakadragen, studiemotiverad och hade en viss yrkestillhörighet. När det gäller dessa självbilder eller självuppfattningar av kvinnlighet kan jag dra tydliga paralleller till det teoretiska avsnittet. När informanterna nämner att det gäller att vara modemedveten och att vara mån om sitt utseende så ligger detta helt i linje med hur den mediala produktionen av kvinnlighet sett ut under 1980 och 1990-talet i tv och tidningar. Som informanterna nämnde så innebar modemedvetenheten att tjejerna i alla lägen var rätt klädda och sminkade sig med mera. Som jag nämnt i teoridelen så har denna bild dominerat veckopressen under de senaste 20 åren och det är troligtvis som så att tjejerna läser dessa tidningar och påverkas av dem. Som Hirdman poängterar så fokuseras numera i veckopressen läsaren eller snarare dennes kropp, där beskrivningar av vem hon är eller vad hon kan tänkas vilja bli dominerar tidningarna samt vissa tv-program riktade till ungdomar. Att medierna lägger fokus på hur kroppen skall tas om hand och hur flickorna bör bete sig i olika situationer, gör att jag kan förstå varför informanterna upplevde utseende och beteende så starkt kopplat till kvinnlighet. Vidare så lyfte även flertalet av informanterna upp det tillbakadragna, eftertänksamma och studiemotiverade förhållningssättet som någonting utmärkande för kvinnlighet. Att det tillbakadragna förhållningssättet där det ingick att man som tjej ”skulle vara rädd för att göra bort sig inför klassen” dominerar anser jag vara skrämmande men inte helt förvånande. Som jag nämnt i det teoretiska avsnittet så har ”kvinnlighet” i alla fall fram till 1960 och 1970-talet varit förknippat med en tydligt tillbakadragen och omhändertagande roll där det gällt att inte ta för stor plats utan att ställa sig bakom sin man/familj. Som motvikt till detta resonemang poängterar en av informanterna att hon tycker att utmärkande för ”kvinnlighet är att ta plats och inte sitta hemma vid spisen”. För denna gymnasietjej var kvinnlighet starkt förknippat med något positivt. Hon poängterade direkt att kvinnor i förhållande till män var mångsysslare och klarade av att vara både mammor och framgångsrika yrkeskvinnor.

Denna informants åsikter är ett tydligt exempel på variationen mellan den teoretiska bakgrunden och empirin. Det som de övriga informanterna förknippade med kvinnlighet låg i linje med det som lyfts fram i det teoretiska avsnittet men detta avvek delvis.

Slutligen så är det intressant att notera att samtliga informanter starkt kopplade ordet kvinnlighet med yrkestillhörigheten, även om yrkesvalen varierade. 3 av informanterna kopplade direkt ordet till typiska s.k. kvinnoyrken som vårdbiträden eller förskolelärare. Att dessa informanter gjorde detta finner jag inte så utmärkande då det ligger helt i linje med den könssegregerade arbetsmarkanden som vi har i dagens samhälle vilket jag också poängterat i det teoretiska avsnittet. Att däremot 2 av gymnasietjejerna förknippade ordet kvinnlighet med att ha statusyrken finner jag vara ett tydligt exempel på variationen mellan empirin och teorin. Även om studien är liten så finner jag det väldigt positivt att svaren avviker för det tyder på att dessa gymnasietjejer inte vill "fastna" i exempelvis den offentliga sektorn utan vill sträva mot toppen inom exempelvis näringslivet.

Som jag tryckt på i teoridelen så finns det alldeles för få kvinnor inom näringslivets toppskikt och jag är helt övertygad om att de transnationella bolagen (exempelvis Ericsson) och därmed hela Sverige skulle tjäna mer på att ha fler kvinnor inom styrelserna utan att behöva kvotera vilket man nu gör i Norge.

Att en av gymnasietjejerna även anser att ordet feminist är starkt kopplat till kvinnlighet finner jag som något utmärkande men i positiv bemärkelse.

Detta därför att ordet av gemene man betraktas som ett skällsord trots att det som jag nämnt i teoridelen varit och fortfarande är feminismen som leder landet mot ytterligare demokratisering.

4.3.2 Vad är okvinnligt?

Det som gymnasietjejerna betraktade som okvinnligt rörde också det främst utseende och beteende. Exempel på beteende som kunde anses okvinnligt var om en tjej betedde sig som en kille d.v.s. var allmänt manhaftig och läste på ett yrkesprogram som Fordon eller El, om en tjej talade på ett nedlåtande sätt om andra tjejer eller om en tjej utövade s.k. "killsporter". Om en kille exempelvis utövade en tjejsport eller läste på ett kvinnoprogram kunde han t.o.m. bli betraktad som homosexuell. Att tjejer som uppförde sig likt killar och som läste på yrkesinriktade program som Bygg, El eller Fordon blev betraktade som okvinnliga anser jag inte vara speciellt förvånande. Att det inte gör det styrks av det teoretiska avsnittet där jag visat att en könssegregerad arbetsmarknad varit allena rådande ända sedan den neolitiska revolutionen för 12000 år sedan i och med att vissa yrken alltid betraktats som kvinnoyrken. Vad som däremot förvånade mig och som avviker från teorin är att denna polarisering är så grav så att en kille som exempelvis läser på OP blir betraktad som homosexuell och kanske rent blir av utesluten från övriga klassen såvida han inte gör det för att i slutändan få ett mansarbete likt ambulansförare. Även om Ambjörnsson poängterar att genus är en effekt av olika handlingar och inte en orsak till dem liksom att gymnasietjejer ofta arbetar på sina vänskapliga relationer tjejer emellan och kärleksrelationer till motsatta könet för att stiga i graderna på den heteronormativa begärmarkands skalan förvånar det mig att utestängning av och rädslan för homosexualiteten verkade vara så stor bland gymnasietjejerna.

Att homofobin är utbredd bland gymnasiekillar är allmänt vedertaget men att den var/är det bland gymnasietjejer var någonting nytt. Att tjejer som exempelvis inte rakade benen eller spelade ishockey riskerade att bli utestängda och betraktade som homosexuella anser jag vara skrämmande. Att den mediala produktionen av kvinnlighet under senare år i veckopressen blivit så manisk och så uppmanande tror jag kan vara en del av förklaringen till denna homofobi. Om flickorna växer upp med budskapet att de måste ha en viss frisyr, Beach- body look eller date- look så skapar detta lätt en mani. De tjejer som vill "vara sig själva" och exempelvis spela ishockey eller välja att inte sminka sig tror jag därför löper stor risk att bli betraktade som annorlunda och utestängas från sitt köns gemenskap.

Vidare så reagerade jag även över att en av informanterna så starkt nedvärderade de tjejer som uppträdde som killar och likt feminister talade på ett nedlåtande sätt om andra tjejer. Att informanten är ung och inte förstår vad feminism innebär är uppenbart men det kanske även är som Young menar att förtryck inte är något man kan förstå endast genom att observera samhällsliga strukturer utan att det finns överallt i samhället däribland skolan eller medierna. Att en av informanterna även nämnde att det som tjej gäller att kunna kontrollera sig och inte suppa sig full varje helg som killarna, bekräftas även i Ambjörnsson studie vilken jag hänvisar till i teoridelen.

4.3.3 Vad tycker du att det ställs för krav på kvinnors utseende och beteende från tidningar, tv och andra medier?

Då det gäller hur gymnasietjejerna såg på den eventuella påverkan från medierna avseende utseende och beteende så upplevde samtliga informanter att kraven var gigantiskt stora. 3 av informanterna tyckte även att idealbilden var helt felaktig och att det inte borde förhålla sig på det sätt som det gör. 2 av tjejerna tyckte heller inte att det är speciellt konstigt att många unga osäkra kvinnor försöker efterlikna såpastjärnorna i och med att de hela tiden visas upp i medierna då de är snygga och har mycket pengar. Intressant är också att informanterna poängterar att ”det är killarna som bestämmer reglerna” då de ”hela tiden hittar någonting att klaga på” och att det därför är omöjligt för tjejerna att leva upp till idealen precis som även Hirdman och Liljeqvist konstaterat i sina studier.

Som jag även nämnt i det teoretiska avsnittet så är karakteristika för medierna i både tv-program av detta slag liksom i de tidningar riktade till unga kvinnor, att det är det yttre som är det centrala och att detta ständigt ömt måste vårdas. Under 1980 och 1990-talet så domineras dessa medier av smala, snygga närmast fotomodellsaktiga flickor/kvinnor som i otaliga artiklar visar upp och instruerar läsaren hur vederbörande skall gå tillväga för att få ögon, mun, hår eller kropp som kändisarna har. Precis som många informanter poängterade så instämmer jag i att det måste betraktas som helt omöjligt rent tidsmässigt att försöka hinna med att leva upp till dessa krav.

Vidare så finner jag det dels som lärare men även som samhällsmedborgare helt meningslöst att försöka leva upp till dessa krav. Enligt min mening så går de unga kvinnorna i skolan för att inhämta kunskap och inte för att klä upp sig inför pojkarna.

Att en av informanterna talar om en polarisering mellan den idealbild som medierna riktade till ungdomar målar upp och den som visas upp i SVT:s program existerar finner jag intressant och delvis avvikande. Att kvinnorna som visas upp i SVT är framgångsrika och intelligenta i motsats till de i ungdomsmedierna upplevde informanten som någonting jobbigt. Informanten såg detta som ett exempel på att det inte fanns något mellanting för tjejer utan att ”antingen var de smarta och fick respekt på det sättet eller också var de snygga”.

För en manlig student som undersöker detta fenomen finner jag det chockerande att vissa tjejer upplever att kraven på dem är så mycket större än på oss killar.

Flertalet av informanterna nämnde att killarna alltid får budskapet att de duger som de är medan tjejerna alltid tvingas leva med gigantiska krav på sig. Ett exempel på dessa krav som också styrks i teoridelen är att en tjej vid exempelvis en arbetsintervju inom ett mansdominerat yrke har mycket större chans att få arbetet om vederbörande ser bra ut och ”agerar på ett kvinnligt sätt” under intervjun. Vad som styrks i teoridelen, inte minst i Ambjörnssons bok är att gymnasietjejer ständigt arbetar på sina vänskapliga relationer tjejer emellan samt kärleksrelationer till det motsatta könet. Att gymnasietjejerna ansåg att det var viktigt att man som tjej var social och hade många kompisar för att detta kunde medföra att ”ens pojkvän blev stolt över en” som en av informanterna lyfte fram är ett tydligt exempel på de realistiska kraven. Vad som delvis skulle kunna betraktas som en variation mellan teorin och empirin är det som en informant nämner och som bör betraktas som skrämmande. Informanten anser nämligen att idealbildsförmedlandet är så utbrett och så självklart att hon inte längre reflekterar över det, vilket hon inte heller tror att andra tjejer gör.

Detta kan enligt mig tolkas på två sätt. Antingen är det som så att informanten påverkas indirekt men inte orkar reflektera över det eller också är det som så att vederbörande ständigt reflekterar över det och därför bestämt sig för att göra motsatsen.

4.3.4 Tycker du att det är någon skillnad mellan tjejer som går på de teoretiska programmen gentemot tjejer på de praktiska programmen? I så fall vilka?

Vid behandlandet av synen på skillnader mellan tjejer på de teoretiska och de praktiska programmen så var samtliga informanter överens om att stora skillnader fanns.

Vad informanterna dock inte var överens om var ifall skillnaderna var av positiv eller negativ karaktär samt vad den strukturella förklaringen till dem var. Majoriteten av informanterna ansåg att tjejerna på de praktiska programmen hade annan socio- ekonomisk klasstillhörighet. Denna term använde inte gymnasterna själva men faktorerna de nämnde visar att det var dessa de avsåg. De 3 informanterna poängterade bl.a. att dessa tjejer var allmänt stökiga och att de "aldrig hade skött sig i skolan, liksom att de inte hade några mål i livet".

De betraktade även sig själva som mer "studiemotiverade och smarta", bl.a. "därför att de kunde uttrycka sig bättre". Denna bild stämmer väl överens med den bild som Ambjörnsson fått fram i sin studie och som presenteras i boken "I en klass för sig". I denna studie undersökte bl.a. Ambjörnsson hur tjejernas olika klasstillhörighet synliggjordes. Hon kom fram till att tjejerna på de praktiska programmen SP och NV generellt hade en högre klasstillhörighet än tjejerna på de praktiska programmen där den främsta förklaringen fanns i hemmiljön. Det är allmänt vedertaget att medelklassens barn och ungdomar har större chans att ta sig vidare till högre studier i och med att föräldrarna har utbildning och därmed prioriterar skolan. Som jag lyft fram i teoridelen så kan inte kvinnor allmänt betraktas som en homogen enhet utan kvinnor har alltid haft olika socio- ekonomisk klasstillhörighet som i större utsträckning påverkat kvinnors liv än just könstillhörigheten. Även om mönstren och hierarkierna sett olika ut i olika länder så har skillnaderna mellan arbetar, medelklassens och överklassens kvinnor varierat. Exempelvis så erhöll tidigt borgarklassens kvinnor i England viss utbildning vid flickskolorna i och med att dessa s.k. "ladies" sekundärt hade som uppgift att se till så att barnen blev dugliga samhällsmedborgare. Detta hade inte varit möjligt om inte kvinnorna själva hade fått viss utbildning. De 2 informanterna som inte ansåg att klasskillnaderna var det primära lyfte fram andra förklaringar till varför skillnader fanns mellan grupperingarna.

Dessa informanter ansåg att SP: tjejerna oftast var modemedvetna och tjejiga därför att de enbart umgicks med tjejer och betonade att "man blir som man umgås".

De lyfte också fram att anledningen till att tjejerna på de praktiska programmen betedde sig "grabbigt" var att de bara umgicks med killar och att det på detta sätt gällde att bli accepterad av gruppen. Här finner jag det intressant att notera att dessa 2 informanter tydligt observerat skillnaderna mellan tjejerna men att de inte har förstått de bakomliggande strukturella förklaringarna till dessa. Man kan även betrakta dessa 2 gymnasietjejjers förklaringar till skillnaderna som en variation mellan teorin och empirin i och med att informanternas spekulationer inte till fullo stöds av teorin.

4.3.5 Tycker du att de biologiska skillnaderna mellan män och kvinnor är av så stor betydelse att de inverkar på alltifrån egenskaper till livsställning och intressen?

Då det gällde föreställningen om den biologiska skillnadens påverkan på alltifrån egenskaper till intressen så var informanterna eniga om att det inte var det genetiska arvet som var det centrala utan att det var miljön. Informanterna poängterade exempelvis att ”man föddes som individ men formas till man eller kvinna”. Här kan en tydlig parallell dras till Ambjörnssons studie i vilken hon poängterar att ”genus inte kan betraktas som ett statistiskt tillstånd utan att det måste återskapas hela tiden för att vara meningsfullt att observera”.

Vidare så ansåg informanterna att man inte helt kan bortse från de biologiska skillnaderna eftersom de exempelvis medför att killar har lättare att klara av fysiskt tunga arbeten.

Vad informanterna dock opponerade sig emot var att löneskillnaderna var så stora mellan de traditionellt mans och kvinnodominerade yrkena. Informanterna ansåg inte att mäns tunga arbeten legitimerade den könssegregerade arbetsmarknaden. Som Göransson poänterar så dröjde det fram till 1960 innan LO och SAF kom överens om att ”lika lön för likvärdigt arbete skulle införas senast 1965”, så jag förstår att gymnasietjejerna motsätter sig lönevillkoren på arbetsmarknaden. Vidare så nämnde även en av informanterna att F! nyligen besökt skolan och lyft fram dessa frågor. Som en av informanterna poängterade så är jämlikhetssträvandet en mycket viktig fråga. Precis som jag nämnt i teoridelen så är det även så att den individuella lönesättningen i större utsträckning gynnar män än kvinnor så om vi i samhället vill få till en jämnare resursfördelning så är det nog väldigt viktigt att unga kvinnor börjar engagera sig politiskt. Ytterligare något som lyftes fram var att det genetiska arvet innebär att man föddes med vissa egenskaper som exempelvis talang i bollsport men att de genetiska talangerna inte alltid tillvaratas då många föräldrar väljer att ge sina barn traditionell ”könsuppfostran”. Informanterna trodde att den primära förklaringen till detta låg i att föräldrarna var rädda för att deras barn annars skulle bli utstötta från sitt köns gemenskap och kanske t.o.m. bli ansedd som homosexuell. Att tydliga normer kring normalt- onormalt existerar i barns och ungdomars värld visas tydligt i både Ambjörnssons och Lundgrens böcker. Lundgren hävdar exempelvis att värdeladdade könsord vittnar om könstillhörigheternas kulturella betydelse och att de används när det är oklart vad manligt och kvinnligt står för. Att rädslan över att bli betraktad som homosexuell är stor konstaterar också Ambjörnsson när hon lyfter fram att tjejernas vardag i stor utsträckning präglas av att uppfylla de krav som ställs på den heteronormativa begärs marknaden.

Ytterligare något som jag finner intressant är att killar som utövade tjejsporter betraktades som konstiga, i värsta fall homosexuella, medan tjejer som utövade vissa s.k. ”killsporter” betraktades som framåt i positiv bemärkelse. Poängen enligt min mening är precis som en av tjejerna uttryckte det ”att man som tjej aldrig vet var gränserna går och att man aldrig duger som man är vilket killar alltid gör”.

5 Slutsatser och kommentarer

I denna uppsatsstudie där jag behandlat hur unga gymnasiekvinnor ser på kvinnlighet har följande konstateranden kunnat göras. Då det gäller hur den mediala produktionen av kvinnlighet ser ut och om denna eventuellt påverkar unga kvinnor kan jag utifrån informanternas information konstatera att påverkan är stor även om informanterna många gånger är välmedvetna om den. Vad informanterna anser är att den mediala produktionen av kvinnlighet skapat en idealbild av kvinnan som är i det närmaste omöjlig att leva upp till samt att denna är skapad utifrån mäns villkor. De självuppfattningar eller självbilder av kvinnlighet som informanterna tar upp handlar om denna idealbild, där utseende, kroppsfixering och ett visst kvinnligt beteende inkluderas. Att ordet kvinnlighet associeras med mer eller mindre ett helt livsmönster var något som jag blev på det klara med. Vidare så fann jag det även skrämmande att konstatera att de unga kvinnor som avvek från det s.k. ”idealbeteendet” betraktades med skepsis och i värsta fall även kunde komma att betraktas som homosexuella. När det gäller synen på skillnaderna mellan unga kvinnor på olika program så var informanterna ense om att skillnader existerade men inte helt i vilken utsträckning de fanns

eller varför. Flertalet informanter fann orsakerna i klasskillnaderna medan en del menade att stora skillnader även fanns mellan olika SP: klasser, vilket enligt min mening också det skulle kunna betraktas som klasskillnader. Vidare så är det intressant att kunna fastslå att samtliga informanter var ense om att det ej var de biologiska skillnaderna som var det centrala utan att det var uppfostran och samhällsklimatet. Här anser jag även att skolan har en nyckelroll i att försöka förändra rådande könsmonster. Många informanter talade om att vi har en könssegregerad arbetsmarknad med en snedvriden lönesättning. Jag tror att vi blivande lärare bl.a. genom att upplysa eleverna om förhållandena, samt om vi försöker behandla unga kvinnor och män på liknande sätt inom skolans värld kan förändra detta mönster. Då informanterna poängterade att de unga männen alltid nås av budskapet att de duger som de är till skillnad från tjejerna inser jag att denna studie varit nyttig för min personliga utveckling eftersom den gjort mig medveten om vilka gigantiska krav många unga kvinnor på gymnasiet lever med. Då jag nu blivit varse om dessa krav kan jag medverka till en förändring genom att alltid visa att i mitt klassrum skall jämlikhet råda. Något som vore intressant att skriva om i en fortsättningsstudie vore att undersöka i vilken utsträckning lärarkåren på gymnasialnivå är medvetna om dessa orealistiska krav och hur de bemöter och försöker motverka dem.

Litteratur

- Almgren, Hans et.al..1995. *Alla Tiders Historia*, Lund: Gleerups förlag
- Ambjörnsson, Fanny. 2004. *I en klass för sig*, Stockholm: Ordfront förlag
- Andersen, Ib. 1998. *Den uppenbara verkligheten*, Lund: Daidalos förlag
- Ehn, Billy &Löfgren, Orvar.2001. *Kulturanalyser*, Stockholm: Gleerups förlag
- Göransson, Anita.1993. *Äventyret Sverige- En Ekonomisk och social historia*, Lund: Bra Böcker
- Hirdman, Anja. 2002. *Tilltalande bilder*, Stockholm: Bokförlaget Atlas
- Hirdman, Yvonne &Vammen, Tinne.2001. *Kvinnohistoria*, Stockholm: Risbergsförlag
- Johansson, Bo &Svedner, P-O.2001. *Examensarbetet i lärarutbildningen*, Uppsala
- Liljeqvist, Marianne. 2000. *Vår bitchor och moderliga män*, Umeå: Boreaförlag
- Lundgren, Anna-Sofia. 2000. *Tre år i G*, Stockholm: Brutus Östlings Bokförlag

Otryckta eller muntliga källor

Intervju med unga kvinnor i SP 3a på en gymnasieskola i regionen

Stina, Helena, Pia, Klara och Anneli.

Bilaga 1 – djupintervjuer

Sammanfattning av Intervju med ”Stina” SP3a 2006-04-10

1. Vad betyder kvinnlighet för dig?

”Hur man klär sig och hur man betar sig mer tjejaktigt och så.

Att man klär sig i rosa och kjol m.m. och att vissa saker bara kan användas av tjejer exempelvis handväskor, smink och andra accessoarer. Kvinnlighet är även ett beteende där exempelvis gångstilen är viktig. En tjej kanske ”vickar” lite på rumpan.”

2. Vad är okvinnligt?

”Att tjejer inte gör vissa grejer som anses självklara. En grej är exempelvis ifall tjejer inte rakar benen eller klär sig på ett speciellt sätt. Jag tycker att tjejer som klär sig som killar och har kortklippt hår är väldigt okvinnliga och då kan man börja undra om de är homosexuella eller ej. Det mest okvinnliga som jag vet är när tjejer är stupfulla och bara ”vimsar” runt som typ på Göteborgskalaset eller ute på helgerna. Det är bara pinsamt att se”.

3. Vad tycker du att det ställs för krav på kvinnors utseende och beteende från tidningar, tv och andra medier?

”De ställer stora krav och idealkroppen är att man är smal. Bilderna av de smala snygga tjejerna visas ju alltid upp i tv och tidningar. Det är exempelvis inte konstigt att många tjejer vill se ut som ”Natacha” i Big Brother om hon visas upp överallt i media.

Om de visar att hon är lycklig därför att hon ser bra ut, får ”feta” reklamkontrakt och har mycket pengar så är det ju inte så konstigt om många osäkra tjejer väljer att försöka efterlikna henne så mycket det går med implantat o.s.v.”

4. Tycker du att det är någon skillnad mellan tjejer som går på de teoretiska programmen gentemot tjejer på de praktiska programmen?

I så fall vilka?

”Ja eftersom de tjejer som går på de praktiska programmen ofta är mer ”flummiga”.

De sitter oftare och bara ”hängar” i uppehållsrummen och de är ofta väldigt högljudda.

De tjejer som går på NV eller SP tycker ofta att de tjejer som går BF, Fordon eller OP är lite korkade eftersom de inte har några mål i livet, då de inte pluggar.

Det omvända förhållandet är att tjejerna på de praktiska programmen anser att NV och SP tjejerna är töntar för att de bara läser hela tiden och tror att de är så märkliga trots att vi inte är det”.

5. Tycker du att de biologiska skillnaderna mellan män och kvinnor är av så stor betydelse att de inverkar på alltifrån egenskaper till livinställning och intressen?

”Nej det tror jag inte för det viktigaste är hur uppväxten ser ut”.

Egentligen så tycker jag inte att det är några skillnader mellan killar och tjejer mer än de biologiska då förstås där killarna är starkare och att detta gör att de har lättare att klara vissa tunga arbeten som exempelvis vägarbetare eller brandman”.

Sammanfattning av Intervju med "Helena" SP3a 2006-04-10

1. Vad betyder kvinnlighet för dig?

"För mig innebär det kvinnlig styrka, kvinnlig intention, samt modesymbolen att både kunna vara mamma och stark karriärs kvinna eller ha en stark position i samhället.

Det handlar alltså om att vara bra på många olika saker.

Typ killar de kanske är framgångsrika inom jobbet medan tjejer är mångsysslare.

De skall vara bra mammor, fruar samt stå för sina åsikter. Självklart har den kvinnliga framtoningen även med utseende att göra där man skall se bra ut och typ använda smink och ha långt hår också. En kvinna skall alltså vara stark och se bra ut men ändå ta plats och inte sitta hemma vid spisen".

2. Vad är okvinnligt?

"Många killar tycker att det är okvinnligt när tjejer rapar och spottar men det tycker inte jag.

Okvinnligt tycker jag mer att det är när man är tjej men beter sig som en kille.

Om man skall prata som en kille och prata om tjejer på nedlåtande sätt exempelvis att tjejer är si och så trots att man själv är tjej. Då låter dom som feminister och typ trycker ner sig själva mer än sina åsikter och det tycker jag är väldigt otrevligt".

3. Vad tycker du att det ställs för krav på kvinnors utseende och beteende från tidningar, tv och andra medier?

"Vid typ utseendet då att allt måste se perfekt ut, allt måste stämma, man måste ha rätt vikt, ha rätt kläder, vara fin varje dag och se bra ut för killarna.

Om man inte är det så är man inte "cool" och står inte för det perfekta idealet.

Det är egentligen så här det är fast det är inte så det skall vara. Idealen gör att tjejerna jämt känner sig osäkra. Om man följer idealen och försöker se sexig ut eftersom det är det man ska så utsätts man för killarnas blickar och kanske betraktas som lättklädd trots att man inte är det. Det är killarna som bestämmer reglerna och gör tjejerna osäkra för det spelar ingen roll hur man klär sig eller uppför sig, killarna hittar alltid något att klaga på.

Tjejerna försöker uppnå något som de inte klarar av och denna bild förstärks av medierna.

Ett exempel är Natacha Peyre som sa att hon hade dåligt självförtroende innan operationerna men att hon sedan trivdes när hon blev tv-profil fram till det att vissa tidningar började trycka ner henne och säga att hon inte var någon bra förebild för tjejer.

Jag tycker att tjejer alltid råkar illa ut för man vet ju aldrig vilka ideal som gäller".

4. Tycker du att det är någon skillnad mellan tjejer som går på de teoretiska programmen gentemot tjejer på de praktiska programmen?

I så fall vilka?

"Tjejerna som går SP eller NV är oftast smartare än de som går på BF, Bygg eller Fordon.

Det låter lite elakt sagt men det är väldigt låga intagningspoäng och det är bara de som inte har skött sig under hela sin högstadieperiod som går BF, Bygg eller Fordon.

"Oftast är de ju lite dummare så jag skulle inte vilja gå där".

De har glidit igenom högstadiet och tror att de skall göra det på gymnasiet också.

De är barnsliga och omogna och de kommer inte lyckas i livet".

5. Tycker du att de biologiska skillnaderna mellan män och kvinnor är av så stor betydelse att de inverkar på alltifrån egenskaper till livinställning och intressen?

"Nej det är inte så. När man är liten pojke eller flicka så får man ju vissa leksaker och det tror jag att man får för att man inte skall bli utestängd eller mobbad av sitt eget kön.

En pappa kanske vill att en pojke skall hålla på med fotboll och inte hejarklacksledning eller piano för då kanske han blir ansedd som fikus, och ingen pappa vill ju ha fikusbarn. Om en tjej får tjejleksaker så blir det ju naturligt för henne att få tjejintressen och på så sätt behöver ju inte föräldrarna vara rädda för att hon får fel uppväxt".

Sammanfattning av Intervju med "Pia" SP3a 2006-04-10

1. Vad betyder kvinnlighet för dig?

"Som kvinna är man tillbakadragen och man säger inte det man tycker utan det är män som gör det. En kvinna skall vara flärd och bete sig på ett speciellt sätt. Nu förtiden så tycker jag inte att klädstilen är så speciell för tjejer för allt går ju mer mot unisex mode.

Tidigare kanske elever reagerade över att en kille kom med en rosa tröja men så är det inte längre, även om kjol och höga klackar fortfarande är kvinnligt. Om däremot en kvinna kommer med rosa tröja och urringat så betraktas ju detta som kvinnligt eftersom det är överdrivet".

2. Vad är okvinnligt?

"Om man tittar på okvinnligt beteende i skolan så är det ju de tjejer som går på okvinnliga program som BF, Fordon och Bygg och som exempelvis snusar och är allmänt manhaftiga.

Något annat som betraktas som okvinnligt är när en kille säger att han vill läsa till sjuk/undersköterska för dessa är typiska kvinnoyrken. Om en kille säger detta så reagerar många som om han var konstig eller kanske rent av homosexuell men om han fortsätter och i nästa mening säger att han vill läsa dessa ämnen för att bli ambulansförare så tycker folk att han är normal igen".

3. Vad tycker du att det ställs för krav på kvinnors utseende och beteende från tidningar, tv och andra medier?

"Man har ju hört att man både på tv och i tidningar tagit upp då det gäller arbetsintervjuer att de inte vill ha vissa som ser ut på olika sätt och sådär. Det är inget som man själv råkat ut för men man har ju hört talas om det. Tittar man på såpoperans värld så är det ju viktigt att ha pengar, utseende och mode men det är inget som jag tänker på. Jag tror inte heller att man tänker så mycket på alla reklamskyltar och annonser som visas upp överallt med smala tjejer på, utan de enda som möjligtvis skulle tänka på det är tjejer med dåligt självförtroende. Jag tror att många är så vana vid denna idealbild så de flesta tjejer bryr sig nog inte om det längre".

4. Tycker du att det är någon skillnad mellan tjejer som går på de teoretiska programmen gentemot tjejer på de praktiska programmen?

I så fall vilka?

"Det beror mycket på vad man har för klasskamrater och var de kommer ifrån. Ta Fordonsprogrammet igen, de är mycket folk från landet och då märks det på tjejerna också eftersom man blir ju som man umgås som också speglar av sig.

Det ser man i andra klasser också. Vi har ju tre SP: klasser på vår skola. I en klass är det många som idrottar och ibland så kommer dessa elever till skolan i joggingoveraller m.m.

I de andra SP: klassen är eleverna mer modeinriktade och i den tredje klassen som jag går i där är tjejerna mer historieinriktade så de bryr sig inte riktigt om hur de ser ut.

Dessa tjejer säger ju själva att de har historia som fritidsintresse så de sportar inte eller så.

Tittar man på de tjejer som går exempelvis på medieprogrammet så vill de ju hela tiden utmärka sig. De kan exempelvis klä sig i helsvart från att tidigare ha haft helt neutral klädstil".

5. Tycker du att de biologiska skillnaderna mellan män och kvinnor är av så stor betydelse att de inverkar på alltifrån egenskaper till livsinställning och intressen?

"Jag tror inte det är det genetiska eller arvet som är det viktiga utan det är miljön. Det är föräldrarna som bestämmer hur barnet skall bli. Jag förstår inte föräldrar som tycker att pojkar skall klä sig i blått och tjejer i rosa och att de skall leka med leksaker som är typiska för deras kön. Jag tror att föräldrar gör så därför att de är rädda för att deras barn annars kan bli homosexuella fast att det inte har något med det att göra. Om man däremot tittar på arbetsmarknaden så är det ju ändå så att kvinnor tjänar mindre än män trots att det skall vara lika lön för lika arbete. Jag tycker att det är bra att Feministiskt Initiativ som för övrigt besökte vår skola nyligen och andra feminister talar om de här sakerna för det är skamligt att det är så här 2006.

”Sammanfattning av Intervju med ”Klara” SP3a 2006-04-10

1. Vad betyder kvinnlighet för dig?

”Det första som jag kommer att tänka på då jag hör ordet kvinnlighet är en storbystad blondin med stor rumpa, smal midja och långt blont hår. Det andra jag tänker på är väl kvinnoyrken som barnmorska, sjuksköterska eller förskolelärare. Det tredje jag tänker på rent spontant är feminister eftersom de ju jobbar mot att kvinnor skall vara underställda männen.

Annars så handlar kvinnlighet också mycket om att man skall tänka på utseendet och vara snäll, gemytlig, gå med på mycket saker och inte vara den bråkiga i klassen. Man skall vara duktig och plugga mycket samt vilja lära sig saker och ta emot ny information”.

2. Vad är okvinnligt?

”Det är väl maskulint då och då kommer vi in på utseende. Det är en välbyggd man mycket muskler, som är impulsiv, sportig och gillar att jobba med händerna som typ brandmän, elektriker eller byggare. Om en tjej betar sig som en kille och gillar dessa saker så är hon okvinnlig. Något annat som också är okvinnligt är om en tjej snusar eller skriker och gapar mycket. Annars kommer jag inte på något som är speciellt okvinnligt”.

3. Vad tycker du att det ställs för krav på kvinnors utseende och beteende från tidningar, tv och andra medier?

”Det ställs många och höga krav tycker jag. Utseendet är väldigt viktigt. Man skall se bra ut som tjej både på arbetsintervjuer det har jag själv erfarenhet utav men det ställs även stora krav i ”utelivet”. Som tjej måste man se bra ut på krogen för att träffa någon och det är absolut viktigt att man sminkar sig och försöker efterlikna stjärnmodellerna typ Paris Hilton så mycket som möjligt. Tv och tidningar ställer också stora krav eftersom det är dem som för ut idealbilden. Det är också viktigt att man som tjej lever upp till kraven så att man har många kompisar, är social så att killen på så sätt blir stolt över en”.

4. Tycker du att det är någon skillnad mellan tjejer som går på de teoretiska programmen gentemot tjejer på de praktiska programmen?

I så fall vilka?

”Ja det är en rätt stor skillnad där. Tjejer som går de teoretiska programmen dom är nog mer tjejiga tror jag. Man umgås med fler tjejer i och med att det är fler tjejer som går där och därför blir det mer att killarna anpassar sig till tjejerna. På de andra mer praktiska programmen som Bygg, El och Fordon så anpassar sig tjejerna mer till killarna.

På det sättet blir tjejerna mer maskulina, kaxiga och klär sig på ett annat sätt. Detta beror på att de får kontakt med killar och man blir ju som man umgås. Vi på SP: programmet är ju mer Modeinriktade än tjejerna på el och bygg också i och med att de ofta går i sina arbetskläder.

Eftersom killar är mer grabbiga så blir ju dessa tjejer de också för då passar de bättre in i gänget. Ofta tycker även tjejerna som går dessa program att vi SP: tjejer är väldigt fjolliga och mesiga eftersom vi sitter vid en skolbänk hela dagen och inte jobbar med händerna”.

5. Tycker du att de biologiska skillnaderna mellan män och kvinnor är av så stor betydelse att de inverkar på alltifrån egenskaper till livsinställning och intressen?

”Nej det tycker jag absolut inte. Man föds som en individ men man blir kvinna eller man.

Så det är samhället i sig som fostrar till kille eller tjej det är inte så att jag föds med rosa klänning utan det är mina föräldrar som väljer om jag skall ha en rosa klänning eller ej.

Det här med att man blir på ett visst sätt det formas man av föräldrarna till.

Klart till viss del föds man med vissa egenskaper, jag tänker på det här med kunskapsinläring m.m. Vissa föds ju med talang för skola, bollsporter men just hur man utvecklar beteendet det upp till föräldrarna och skolan.